

Nučite o svojim pravima u digitalnom okruženju

Smjernice Vijeća Europe za poštivanje, zaštitu i ostvarivanje
prava djeteta u digitalnom okruženju

Namijenjeno djeci i omladini do 18 godina

www.coe.int/children

Graditi Europu
za i sa djecom

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Tko je napisao ove smjernice i zašto?

Vijeće Europe čini

47

zemalja u Europi koje zajedno rade na osiguravanju mira i zaštiti ljudskih prava:

To pomaže zemljama u Europi da **štite dječja prava – tvoja prava***.

Tu spadaju i tvoja prava u **digitalnom okruženju***.

Vijeće Europe želi da odrasli i djeca razumiju što je potrebno uraditi da bismo osigurali da djeca ostvaruju svoja prava u digitalnom okruženju.

Podnožne napomene / oblačići:

* **Dječja prava** su obećanja koje su države dale djeci kako bi im pomogle da uživaju u dobrom životu.

* **Digitalno okruženje** podrazumijeva sve načine na koje djeca koriste računala i internet: pametne telefone i tablete, računalne igrice i društvene mreže.

Koje su neke od najvažnijih stvari koje moramo imati na umu kada štitimo dječja prava?

Postoji **5** stvari koje su uvijek važne i koje svatko tko odlučuje u tvoje i u ime ostale djece mora poštivati, a to su:

- 1. U najboljem interesu djece*** je jedna od najvažnijih stvari o kojima treba misliti kada se donose odluke, ili kada se poduzima neka mjera.
- 2. Djeca se mijenjaju od rođenja do 18. godine starosti.** Tinejdžeri i djeca koja su tek prohodala imaju različite sposobnosti i potrebe.
- 3. Prema djeci ne treba postupati drukčije nego s odraslima, ukoliko za to ne postoji valjan razlog.**
- 4. Mišljenja djece treba saslušati i shvatiti ih ozbiljno.**
- 5. Vlade*** trebaju **poticati, podržavati i surađivati s ostalima** (kao što su poslovne organizacije, učitelji/nastavnici, roditelji i djeca) u zaštiti dječjih prava.

Podnožne napomene / oblačići:

* **U najboljem interesu djeteta** znači da kada se donosi neka odluka, dobrobit djeteta mora uvijek biti na prvome mjestu.

* **Vlade** koje trebaju pružiti podršku djeci su vlade država, regija i lokalnih samouprava i organizacije koje su povezane s njima.

Koja tvoja prava moraju biti zaštićena i zašto?

Sva djeca bi trebala imati mogućnost koristiti digitalno okruženje

Potrebno je da ono:

- malo košta (i, ukoliko je moguće, bude besplatno na javnim mjestima).
- također omogućava da ga koristi svatko od vas tko ima neki invaliditet, tko živi na selu ili tko je dijete-migrant.

Tvoje **pravo** na informiranje

- Vlade država treba da ti omoguće lak pristup dobrim informacijama za djecu;
- Trebaš naučiti kako se poštivaju drugi ljudi na internetu (npr. nećeš poticati vršnjačko nasilje ili drugu vrstu nasilja);
- Poslovne organizacije trebaju pružati informacije o uvjetima korištenja koje možeš pronaći i razumjeti.

Tvoje **pravo da sudjeluješ u donošenju odluka**

- Škole, vlade, poslovne organizacije i međunarodna tijela trebaju te pitati za mišljenje i shvatiti ga ozbiljno.

Tvoje **pravo da osnivaš i da se pridružuješ grupama na internetu**

- Država i ostali ne bi te trebali nadgledati kada si na mreži, osim onda kada je to dopušteno zakonom.

Tvoje **pravo na igru**

- Vlade i poslovne organizacije trebaju te poticati da se igraš, da koristiš maštu, rješavaš probleme i da surađuješ s drugom djecom.

Tvoje **pravo na privatnost i zaštitu osobnih podataka***

- Svi trebaju biti upoznati s tvojim pravom na privatnos.
- Ti trebaš naučiti kako da čuvaš svoje osobne podatke kada si na internetu.
- Tvoji osobni podaci smiju se koristiti samo uz tvoje dopuštenje (ili, ako si veoma mlad, onda uz dopuštenje tvojih roditelja) i ukoliko je to sukladno sa zakonom.
- Trebaš biti u stanju razumjeti kako se koriste tvoji osobni podaci i kako ih možeš obrisati ili ispraviti greške u njima.
- Pametni uređaji u igračkama ili odjeći ne bi se trebali koristiti za prikupljanje informacija o tebi.

Podnožne napomene / oblačici:

* **Osobni podaci su:** tvoje ime, godište, gdje živiš i gdje se trenutno nalaziš.

* **Povrijeđivanje obuhvaća:** vršnjačko nasilje, navođenje djece da počine kazneno djelo, poticanje spolne netrpeljivosti, rasizma, samoubojstva ili samopovrijeđivanja; kockanje, seksualno zlostavljanje; prekomjerna upotreba računala, tableta ili pametnih telefona koja ometa spavanje ili šteti zdravlju.

Tvoje **pravo na obrazovanje**

- Škole trebaju raspolagati digitalnim tehnologijama koje su ti potrebne.
- Potrebno je da ovladaš vještinama koje su ti potrebne. Pri tome je naročito važno dobiti podršku za to ako si djevojčica, ako ti je obitelj slabog materijalnog stanja ili ako imaš neki od invaliditeta.

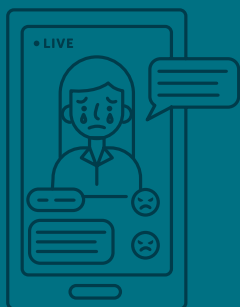
Tvoje **pravo na zaštitu od povrijeđivanja***

- Postoje provjere starosne granice (za korištenje digitalnog okruženja)
- Ti i tvoji roditelji znate šta je vršnjačko nasilje na internetu, kako postupati s neprikladnim sadržajima i opasnostima koje vrebaju od nepoznatih osoba.
- Trebalo bi da imaš mogućnost da lako prijaviš neprikladan sadržaj ili ponašanje.
- Obustavljeno je online prikazivanje materijala o seksualnom zlostavljanju djece.

Šta je potrebno da Vlade država i ostali učine kako bi ti mogao/-la da ostvariš svoja prava u digitalnom okruženju?

- Da donose **zakone i praktične politike** koje štite tvoja prava u digitalnom okruženju.
- Da se pobrinu da **svi sudionici rade zajedno**.
- **Da informiraju i potiču** sve koji rade s djecom da razumiju i daju sve od sebe da osiguraju ostvarivanje tvojih prava u digitalnom okruženju.
- Da omoguće da svi vi imate pristup digitalnom okruženju.

- Da provode **istraživanja** kako bi razumjeli kako ti možeš imati koristi od digitalnog okruženja i da se zaštitiš od štetnih i neprikladnih sadržaja u njemu.
- **Žalbe i prava zaštita ***. Vlade se trebaju pobrinuti da ti i tvoji roditelji imate zakonsko pravo na žalbu kada se tvoja prava ne poštvaju, na načine koje je lako razumjeti i koristiti.

Podnožna napomena / oblačić:

Prava zaštite obuhvaća: isprike, uklanjanje štetnog sadržaja, zahtjeve za odštetu, ispravljanje informacija koje su netočne.

© Vijeće Europe, svibanj 2020.

Dizajn i ilustracija: Andy Matthew, The Port Creative, Edinburg (UK)

Svi zahtjevi koji se odnose na reprodukciju ili prijevod dijela ili cijelog dokumenta mogu se uputiti Direkciji za komunikaciju (F-67075 Strasbourg Cedex ili publishing@coe.int).

Ova publikacija sadrži verziju prikladnu za djecu Preporuke CM/Rec(2018)7 Odbora ministara državama članicama o Smjernicama za poštivanje, zaštitu i ispunjavanje prava djeteta u digitalnom okruženju. Ova publikacija je prevedena u okviru projekta Vijeća Europe 'Prevencija i suprotstavljanje seksualnom iskorištavanju i zlostavljanju djece u digitalnom okruženju u Europi' (EndOCSEA@Europe), uz financijsku podršku Fonda za zaustavljanje nasilja (End Violence Fund).

Otkrijte smjernice i saznajte više o svojim pravima u digitalnom okruženju!

Da saznate više o Vijeću Europe na polju dječjih prava pogledajte: www.coe.int/children

Želimo se zahvaliti profesorici Lauri Lundy i dr. Michelle Templeton sa Kraljičinog Univerziteta u Belfastu (UK), koje su nam pomogle u pripremi ove verzije smjernica Vijeća Europe prilagođene djeci, kao i gđi Tijani Borovčanin iz Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine za podršku u pripremi ovog prevoda brošure. Želimo se zahvaliti i udruzi 'Naša djeca' iz Sarajeva i članicama Dječjeg parlamenta Općine Novi Grad Sarajevo, Amini, Sajri, Melisi i Amini.

**QUEEN'S
UNIVERSITY
BELFAST**

CENTRE FOR
CHILDREN'S
RIGHTS

HRV

Vijeće Europe je europska organizacija sa sjedištem u Strazburu, Francuska, koja obuhvata 47 zemalja. Organizacija je osnovana kako bi se osiguralo da sve ove zemlje štite ljudska prava, uključujući i prava djece, sprječili svi oblici nasilja nad njima i da uz potporu razviju svoj puni potencijal.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE